

M U N I
L A W

Mezinárodní rozhodčí řízení

Osnova přednášky

- Mezinárodní rozhodčí řízení
 - Charakteristika
 - Prameny
 - Doktrinální přístupy
 - Zásady

Způsoby řešení sporů

1. Alternativní způsoby řešení sporů (ADR)
2. Řízení v majetkových věcech před obecnými soudy
3. **(Mezinárodní) rozhodčí řízení**

Rozhodčí řízení - úvod

□ Rozhodčí řízení, arbitráž... - slovníček pojmů v interaktivní osnově

= dobrovolné postoupení řešení sporu neutrální třetí straně, rozhodcům či rozhodčímu soudu (tedy soukromým osobám, nestátní instituci), která vydá po provedeném řízení závazné a vykonatelné rozhodnutí (rozhodčí nález)

Rozhodčí řízení - úvod

- Rozhodčí řízení má v ČR pošramocenou pověst – PROČ?
 - Spotřebitelské rozhodčí řízení – už není
 - Válka mezi rozhodčími soudy

Spotřebitel a rozhodčí řízení byl problém...

- Spotřebitel jako slabší smluvní strana – úvěrové smlouvy, půjčky apod.
 - Výhody rozhodčího řízení se obrátily proti nim
 - Propojení úvěrových institucí a „spolupracujících“ rozhodců
 - „rozhodčí instituce“
- **Zákonodárce**
 1. Zákon o rozhodčím řízení – úmysl pro obchodněprávní spory
 2. Novelizace – nelogicky včleněny spotřebitelská ochranná ustanovení, seznamy rozhodců s kvalifikačními kritérii
 3. Vyloučení arbitrability ve spotřebitelských sporech

Spotřebitel a rozhodčí řízení byl problém...

- <https://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=16760>
- <https://www.em.muni.cz/absolventi/12412-nejsem-ani-tak-mediator-jako-spis-gladiator>
- <https://www.euro.cz/clanky/advokat-chudych-nemec-exekuce-politiky-dlouho-nezajimaly-1456074/>

Válka mezi rozhodčími soudy

- <https://www.ceska-justice.cz/2023/01/mestsky-soud-v-praze-vydal-dalsi-rozsudek-ve-sporu-dvou-stalych-rozhodcich-soudu/>

Statistika sporů u RS při HK ČR a AK ČR

2012 – „spotřebitelská“ novela ZRŘ

2016 – vyloučení arbitrability ve
spotřebitelských sporech

Rok	Celkem	Mezinárodní	Vnitrostátní
2000	192	40	152
2001	216	33	183
2002	282	54	228
2003	450	47	403
2004	598	54	544
2005	869	60	809
2006	1237	79	1158
2007	1082	67	1015
2008	1485	93	1392
2009	2381	131	2250
2010	2946	160	2786
2011	3110	150	2960
2012	2646	131	2515
2013	2406	189	2217
2014	1661	135	1526
2015	1388	73	1315
2016	1181	78	1103
2017	997	54	943
2018	762	73	689
2019	769	78	691
2020	577	61	516
2021	522	58	464
2022	533	47	486

Statistika doménových sporů u RS při HK ČR a AK ČR

	O doménu .eu	Jazyk. Spory
2006	727	7
2007	186	5
2008	100	2
2009	56	1
2010	59	2
2011	49	1
2012	52	3
2013	50	5
2014	67	4
2015	61	7
2016	79	9
2017	53	3
2018	39	0
2019	41	1
2020	60	2
2021	58	3
2022	58	3

Statistika doménových sporů u RS při HK ČR a AK ČR

UDRP (o generické domény)	
2009	21
2010	18
2011	51
2012	78
2013	100
2014	108
2015	150
2016	151
2017	336
2018	356
2019	456
2020	564
2021	619
2022	727

O doménu .cz (po účinnosti Řádu .cz)	
2010	9
2011	28
2012	22
2013	21
2014	15
2015	11
2016	23
2017	27
2018	23
2019	31
2020	34
2021	26
2022	29

MUNI
LAW

Rozhodčí řízení

Rozhodčí řízení - úvod

- Základní podmínky pro rozhodčí řízení

1. Arbitrabilita sporu

2. Platná rozhodčí smlouva

- Soukromoprávní povaha

- Veřejnoprávní povaha – kontrolní a pomocné funkce obecných soudů

-V PODROBNOSTECH DÁLE

Rozhodčí řízení - dělení

- Mezinárodní – obsahuje mezinárodní prvek
 - V účastnících řízení
 - Subjektech právního vztahu
 - V předmětu
 - V jiných skutečnostech
 - ALE pouze volba
- Národní

Pilíře rozhodčího řízení

- Autonomie vůle účastníků řízení a rozhodců
- Garance státu vůči rozhodčímu řízení a jeho výsledku (rozhodčímu nálezu)
- Výkon pomocných a kontrolních funkcí obecných soudů

Doktríny rozhodčího řízení

□ Vymezují vztah RŘ a státních orgánů – rozsah pomocných a kontrolních funkcí, postavení a odpovědnost rozhodce, aplikace rozhodného práva, povaha rozhodčího nálezu a rozhodčí smlouvy

1. Jurisdikční
2. Smluvní
3. Smíšená
4. Autonomní

Jurisdikční doktrína

- „*Konkrétní stát a jeho právní řád mají moc kontrolovat a řídit rozhodčí řízení realizovaná v dosahu své jurisdikce.*“
- Potlačena role autonomie vůle stran (rozhodčí smlouvy)
- Rozhodčí řízení se opírá o stát (jeho právo)
- Rozhodčí řízení má své forum – dopad jeho procesních norem
- Problematické v online sporech
- Projevy – spotřebitelské rozhodčí řízení – dnes v ČR vyloučeno (ale poškodilo pověst RŘ)

Smluvní doktrína

- „Rozhodčí řízení má svůj základ ve vůli stran (rozhodčí smlouvě) a jeho realizace je na této vůli závislá.“
- Autonomie vůle stran je určujícím kritériem
- Aspekty rozhodčího řízení jsou v dispozici stran (rozhodců)
- V čisté podobě může vést k delokalizaci a denacionalizaci
- Právo fora vyplňuje mezery v rozhodčí smlouvě
- Rozhodčí nález je považován za narovnání
- Problémy – nucený výkon RN – co je domácí a co cizí?
- Možný odklon od kontrolních funkcí – právo na spravedlivý proces?

Smíšená doktrína

- „*Vazba práva konkrétního státu a vůle stran – rozhodčí řízení je institut sui generis, který má základ v autonomii vůle a své procesní účinky odvozuje od státu.*“
- Rozhodčí řízení nestojí, nemůže stát, mimo právní řád
- Ten rozhoduje o možnosti konání, o arbitrabilitě, účincích RN
- Ale významnou roli hraje autonomie vůle stran
- Silné vazby rozhodčího řízení na forum, ale ne nepřekonatelné
- *Lex fori vs. lex arbitri*

Autonomní doktrína

- Vazba na nestátní právo, globalizační tendence v právu apod.
- Rozhodčí řízení je autonomní institut
- Není ovlivněno forem
- Odpoutání se od práva jako takového
- Investiční arbitráž

Výhody rozhodčího řízení

- Relativní
- Vhodné spíše pro spory z obchodněprávních vztahů (ne spotřebitel)
- Nižší náklady?
- Jednoinstančnost řízení
- Neveřejnost řízení
- Možnost volby místa řízení
- Možnost volby znalců jako rozhodců
- Jednodušší procesní pravidla (řády rozhodčích soudů)
- Kontinuita rozhodování
- Uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů

Nevýhody rozhodčího řízení

- Rozhodci nemají donucovací pravomoci (nutná součinnost obecných soudů)
- Rozdílná úprava arbitrability v národních právních řádech
- Jednoinstančnost
- Nižší formálnost
- Větší flexibilita
- ...

Druhy rozhodčího řízení

- Rozhodčí řízení před stálými rozhodčími soudy vs. *ad hoc* rozhodčí řízení
- Domácí vs. cizí rozhodčí řízení
- Komerční arbitráž vs. investiční arbitráž
- Online rozhodčí řízení
- Rozhodčí řízení ve sporech z doménových jmen
- Rozhodčí řízení bez nutného předstupně
- Rozhodčí řízení s předstupněm (medarb)

Druhy rozhodčího řízení

- **Rozhodčí řízení před stálými rozhodčími soudy**
 - Sídlo, statut, statutární orgány jednající jeho jménem, vlastní pravidla řízení a jednání, stálý administrativní aparát
 - § 13 ZRŘ - vlastní statuty a řády a jejich povinná publikace, listiny rozhodců
 - Další povinnosti stanovené ZRŘ – archivace RN (§ 29)
- > zajištění vyšší míry právní jistoty a předvídatelnosti
- + Strany předem znají procesní postup
 - - vyšší náklady, omezení autonomie vůle stran

Druhy rozhodčího řízení

□ Rozhodčí řízení před stálými rozhodčími soudy

1. Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky, <https://www.soud.cz/>
2. Mezinárodní rozhodčí soud při Českomoravské komoditní burze, <https://www.priac.eu/cs/>
3. Burzovní rozhodčí soud, <https://www.pseac.org/>

Druhy rozhodčího řízení

- **Rozhodčí řízení před stálými rozhodčími soudy**
- *"Všechny spory vznikající z této smlouvy a v souvislosti s ní budou rozhodovány s konečnou platností u Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky podle jeho Řádu a Pravidel jedním rozhodcem jmenovaným předsedou Rozhodčího soudu."*

Druhy rozhodčího řízení

- **Ad hoc rozhodčí řízení**
- Bez stálého sídla, nemusí zveřejňovat své pravidla a řády
- Určen rozhodce nebo sestaven senát pouze pro rozhodnutí konkrétního sporu mezi stranami
 - Stranami
 - *Appointing authority*

ROZHODČÍ ŘÍZENÍ

- > Výhody řízení
- > Využití dle typů firem
- > Základní pojmy
- > **Jak podat žalobu**
- > Časté dotazy
- > Úřední deska
- > Ceny služeb

KONTAKT

Pokud máte jakýkoli dotaz, můžete nám zavolat nebo napsat:

tel.: 224 241 319
fax.: 224 281 226

podatelna@rozhodcisoud.net

ODBĚR NOVINEK

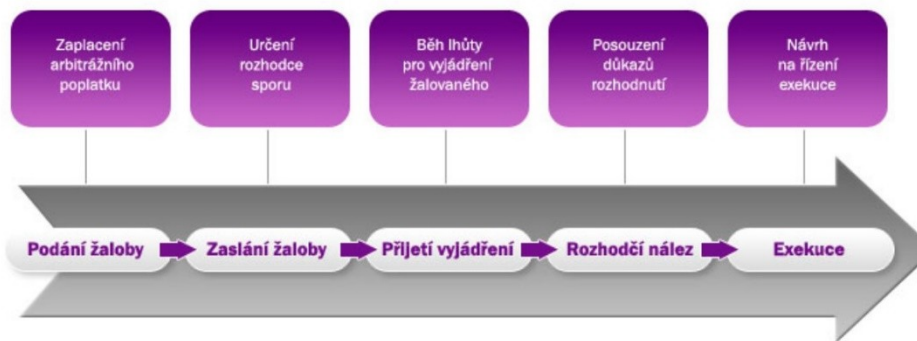
Přihlaste se k odběru newsletteru a budeme Vás informovat o novinkách, které jsme pro Vás připravili.

Email*

Odeslat

Jak podat žalobu

V následujících řádcích se dozvíte, jak jednoduché je podat žalobu. Stačí opravdu málo pro to, abyste měli svou pohledávku vyřízenou a Váš obchod fungoval hladce dál...

Podání žaloby

Krok 1. => Máte pohledávku. Sepíšete a podáte žalobu, zaplatíte arbitrážní poplatek.

Zaslání žaloby

Krok 2. => Zahájí se rozhodčí řízení, zvolí se rozhodce, jemuž je případ přidělen a zašle se žaloba.

Přijetí vyjádření

Krok 3. => Žalovaný je vyzván, aby se vyjádřil. Rozhoduje se na základě listinných důkazů, většinou bez nařízení ústního jednání.

Rozhodčí nález

Krok 4. => Rozhoduje se na základě listinných důkazů, většinou bez nařízení ústního jednání. Je vydán rozhodčí nález.

Exekuce

Krok 5. => Účastníkovi, který byl ve sporu úspěšný, je odeslán rozhodčí nález s doložkou vykonatelnosti. Na základě ní má žalobce možnost zahájit exekuci k uspokojení pohledávky.

Druhy rozhodčího řízení

Ad hoc rozhodčí řízení

„*Veškeré spory z této smlouvy bude řešit JUDr. Jiří Novák, bytem Veverří 115, 602 00 Brno.*“

„*Spory z této smlouvy budou řešit tři rozhodci, jeden bude jmenován stranou žalující, druhý rozhodce bude jmenován stranou žalovanou a třetí rozhodce bude jmenován předsedou Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře ČR a Agrární komoře ČR.*“

Druhy rozhodčího řízení

- **Ad hoc rozhodčí řízení**
- **Problematické doložky:**
- *„Veškeré spory z této smlouvy bude řešit v rozhodčím řízení pan Novák z Brna.“*
- *„Veškeré spory budou řešeny v rozhodčím řízení nezávislými rozhodci. Ti budou vybráni stranami z listiny rozhodců vedené u Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR v Praze.“*

Druhy rozhodčího řízení

- **Ad hoc rozhodčí řízení**
- **Problematické doložky:**
- *„Veškeré spory budou řešeny v rozhodčím řízení třemi nezávislými rozhodci. Ti budou vybráni předsedou Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR v Praze.“*
- *„Veškeré spory z této smlouvy budou řešeny rozhodčím soudem v Praze.“*

Druhy rozhodčího řízení

□ Online rozhodčí řízení

1. Celé probíhá online, vše je elektronicky
2. „Klasické“ řízení s online prvky, např. videokonference apod.

➤ výhody a nevýhody

- Kde je místo konání rozhodčího řízení v právním a geografickém smyslu?
- Problematika elektronické rozhodčí smlouvy a elektronického rozhodčího nálezu

- § 9 Řádu pro online rozhodčí řízení: *Místem vydání rozhodčího nálezu je sídlo Rozhodčího soudu v Praze.*

Druhy rozhodčího řízení

Online rozhodčí řízení

„Všechny spory, které vzniknou z této smlouvy anebo v souvislosti s ní, budou rozhodovány s vyloučením pravomoci obecných soudů s konečnou platností v rozhodčím řízení u Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky v Praze podle jeho Řádu on-line jediným rozhodcem určeným předsedou Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky.

Strany pro toto řízení volí tyto e-mailové adresy pro vedení řízení on-line:

-
-

Druhy rozhodčího řízení

- Rozhodčí řízení ve sporech z doménových jmen
- RS při HK ČR a AK ČR
 - <https://www.soud.cz/spory-o-domenova-jmena>
 - [Spory o doménová jména .cz](#)
 - [Spory o doménová jména .eu](#)
 - [Spory o doménová jména .aero, .asia, .biz, .cat, .com, .coop, .info, .jobs, .mobi, .museum, .name, .net, .org, .pro, .tel, .travel](#)

Prameny rozhodčího řízení

- Materiální prameny
- Formální prameny
 - Vnitrostátní předpisy
 - Mezinárodní úmluvy
 - Unijní právo – není

- Nestátní prostředky úpravy – pravidla a řády RS, vzorové řády, vzorové zákony (UNCITRAL)

Prameny rozhodčího řízení

Zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů (zákon o rozhodčím řízení):

- vnitrostátní rozhodčí řízení
- vymezení arbitrability
- osoba rozhodce
- zahájení, průběh a ukončení rozhodčího řízení
- vztah rozhodčího řízení k obecným soudům
- úprava rozhodčího nálezu, jeho zrušení

Prameny rozhodčího řízení

□ Zákon o rozhodčím řízení

- § 30 - *Nestanoví-li zákon jinak, užijí se na řízení před rozhodci přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu.*

□ Rozhodnutí Nejvyššího soudu 32 Odo 1528/2005 ze dne 25.4.2007

- *Z použití termínu „přiměřeně“ vyplývá, že rozhodčí řízení nepodléhá občanskému soudnímu řádu přímo a jeho jednotlivá ustanovení nelze použít v rozhodčím řízení mechanicky. Ono přiměřené znamená především zohlednění obecných zásad, na nichž stojí české rozhodčí řízení, to znamená použití norem občanského soudního řádu pod obecným rámcem zásad českého rozhodčího řízení (tak např. zákon o rozhodčím řízení nestanoví náležitosti rozhodčího nálezu, je proto nutno přiměřeně použít § 157 o. s. ř., není vyloučen ani mezitímní ani částečný rozhodčí nález).*

Prameny rozhodčího řízení

- Zákon č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém**
- Vše s „mezinárodním“ („přeshraničním“) prvkem
- Rozhodčí řízení s mezinárodním prvkem
- Uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů
- Cizinec jako rozhodce v ČR

Prameny rozhodčího řízení

- **Řády a pravidla rozhodčích soudů stálých a ad hoc**
= ucelený soubor procesních pravidel, kterými se řídí rozhodčí řízení u konkrétní rozhodčí instituce
- tzv. nestátní prostředky právní úpravy
- *"Všechny spory vznikající z této smlouvy a v souvislosti s ní budou rozhodovány s konečnou platností u Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky **podle jeho Řádu a Pravidel** jedním rozhodcem jmenovaným předsedou Rozhodčího soudu."*

Prameny rozhodčího řízení

Mezinárodní smlouvy

Mnohostranné mezinárodní úmluvy

- Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod – viz dále
- Úmluva o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů (Newyorská úmluva)**
- Evropská úmluva o mezinárodní obchodní arbitráži
- Úmluva o řešení sporů z investic mezi státy a občany druhých států (Washingtonská úmluva)

Dvoustranné mezinárodní smlouvy

- Dvoustranné smlouvy o právní pomoci

Prameny rozhodčího řízení

- Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod
 - Článek 6 odst. 1 – právo na spravedlivý proces
 - *Každý má právo na to, aby jeho záležitost byla spravedlivě, veřejně a v přiměřené lhůtě projednána nezávislým a nestranným soudem, zřízeným zákonem, který rozhodne o jeho občanských právech nebo závazcích nebo o oprávněnosti jakéhokoli trestního obvinění proti němu. Rozsudek musí být vyhlášen veřejně, avšak tisk a veřejnost mohou být vyloučeny buď po dobu celého nebo části procesu v zájmu mravnosti, veřejného pořádku nebo národní bezpečnosti v demokratické společnosti, nebo když to vyžadují zájmy nezletilých nebo ochrana soukromého života účastníků anebo, v rozsahu považovaném soudem za zcela nezbytný, pokud by, vzhledem ke zvláštním okolnostem, veřejnost řízení mohla být na újmu zájmům spravedlnosti.*

Prameny rozhodčího řízení

- **Kolize pramenů**
- Znáte z jiných předmětů – tj. aplikační přednost mezinárodních smluv, kterými je ČR vázána apod.
- **ZAJÍMAVOST – článek VII odst. 1 Newyorské úmluvy**
 - *Ustanovení této Úmluvy se nedotýkají platnosti mnohostranných nebo dvoustranných dohod uzavřených Smluvními státy o uznání a výkon rozhodčích nálezů, ani nemohou zbavit žádnou zúčastněnou stranu případného práva použití rozhodčího nálezu způsobem a v rozsahu stanoveném zákonodárstvím nebo smlouvami země, v níž je nález uplatňován.*

Rozhodčí řízení a EU

- Ne zcela jasné, postupně vyjasňováno
- Neexistuje předpis, např. nařízení, který by reguloval rozhodčí řízení jako takové, ALE
 1. Povinnost rozhodců aplikovat právo EU
 2. (ne)možnost rozhodců podat předběžnou otázku k SD EU
 3. Rozhodčí řízení ve vztahu k normám MPS a MPP

Arbitrabilita

☐ = přípustnost řešení sporu v rozhodčím řízení

☐ Arbitrabilita **objektivní**

☐ upravena konkrétním právním řádem, který vymezuje okruh otázek, které je možné v rozhodčím řízení řešit

☐ Arbitrabilita **subjektivní**

☐ konkrétní spor a všechny jeho právní otázky jsou objektivně arbitrabilní, ale strany rozhodčí smlouvy její předmět záměrně zúží

☐ *„Veškeré spory týkající se nároků z neplnění této kupní smlouvy budou řešeny u Rozhodčího soudu při obchodní komoře v Paříži.“*

Arbitrabilita

□ § 2 ZRŘ

- **Majetkové spory** (vyjma sporů spotřebitelských, vzniklých v souvislosti s výkonem rozhodnutí a incidenčních sporů)
- O nichž je možné uzavřít **smír**
- jsou **řešitelné přímo před obecnými soudy**

Příklady

1. Rozhodněte, zda je spor objektivně arbitrabilní podle českého práva:
 - a) Spor vyplývající z příkladu č. 3.
 - b) Spor o nezaplacení kupní ceny, kdy pan Novák kupující si žabí stehýnka pro svou vlastní potřebu nezaplatí společnosti Master Žába, s.r.o.
 - c) Spor ve věcech výživy pro nezletilé dítě
 - d) Rozhodnutí o registraci obrazové ochranné známky
 - e) Spor o prodej obrazové ochranné známky
 - f) Spor o platnost ukončení pracovního poměru (výpověď)
 - g) Spor o náhradu škody způsobenou zaměstnancem při výkonu práce

MUNI
LAW

Děkuji za pozornost.